

Maryam Isoning oyoqlariga atir sepdimi?

Magdalalik deb nomlangan Maryam Lazarning singlisi emas. Magdalalik Maryam haqida bizda yagona ma'lumot shundaki, u yovuz ruhlardan xalos bo'lgan va u Isoning xochga mixlanishi va tirilishi paytida onasi Maryam bilan birga bo'lgan.

Maryam Isoning oyoqlariga atir sepdimi?

Xushxabarchi Joaoning hikoyasi

Xushxabarchi Yuhanno Iso Fisih bayramidan olti kun oldin, to'rt kun davomida vafot etgan va Iso o'likdan tiriltirgan Lazar shahri bo'lgan Baytaniya shahriga borganini aytadi (Yuhanno 12: 1).

Kechki ovqat taklif qilindi va odatdagidek Marta stolda xizmat qildi, ularda Iso va Lazar va boshqalar (Luqo 10:40; Yuhanno 12: 2).

Ma'lum bir lahzada, kechki ovqat paytida, shogirdlari huzurida, Maryam juda katta miqdordagi toza nard malhamini [1] olib, Isoning oyoqlarini moyladи. Keyin u Isoning oyoqlarini sochlari bilan quritishga kirishdi, shunda uy malham hidi bilan xushbo'ylandi (Yuhanno 12: 3).

Marta uy ishlarini olib borayotganda, u Iso Masihning ta'limotlarini tinglash uchun uning oyoqlarida turdi (Yuhanno 11: 2; Luqo 10:42).

Xushxabarchilar Metyu va Markning hikoyalari

Xushxabarchilar Metyu va Mark xuddi shunday voqeani aytib berishdi, u erda atirni to'kib tashlagan ayol haqida, Lazarning ukasi Maryamning ishiga o'xhashish, ammo bu ayol Nardni Isoning boshiga to'kdi va sochlarini ishlatmagan uni quriting.

Xushxabarchi Mark bu voqeani Pasxadan ikki kun oldin bo'lib o'tdi va Matto ham, Mark ham bu joy moxov Simunning uyi sifatida qurdilar (Mark 14: 1-3; Mt 26: 6-7).

Yuhannodan farqli o'laroq, xushxabarchilar Matto va Mark ayollarining ismini ro'yxatdan o'tkazmadilar, bu uning havoriyalar davrasida begona bo'lganligini ko'rsatadi, chunki hamma Lazarni va uning ikkita singlisi Marta va Maryamni bilar edi.

Shaxsning shaxsini yoki ularning boshqalarga bo'lgan munosabatini bilish, bu hammaga ma'lum, roviylar shaxsning ismini ro'yxatdan o'tkazishni unutmaydi. Xushxabarchi Yuhanno samariyalik ayolning ismini tilga olmaydi, chunki u yahudiylar bilan aloqa qilmaydigan xalqqa tegishli edi, u ayol va chet ellik edi, shuning uchun shogirdlar unga yaqin bo'lmasanlar. Ayolni kelib chiqishi – Samariya va samariyaliklar va yahudiylar o'rtasidagi kelishmovchilik belgilab qo'ygan, bu rivoyat uchun juda muhim (Yuhanno 4: 7).

Xushxabarchi Lukasning hikoyasi

Luqo farziy uni ovqatlanishga taklif qilganida, Iso va bir ayol ishtirokidagi yana bir voqeani eslaydi. Iso stolga

o'tirganda, bir ayol yig'lab, Isoning oyoqlarini ko'z yoshlari bilan yuvib, sochlari sochlari bilan artib o'tirdi. Keyin idishdagi malham bilan Isoning oyoqlarini o'pdi va moyladi (Luqo 7: 37-38).

Farziy bu manzarani ko'rib ming'irladi: "Agar u payg'ambar bo'lganida edi, u kim va qaysi ayol unga tegishini bilar edi, chunki u gunohkordir" (Luqo 7:39). Farziy ayolni taniydi va uni gunohkor deb belgiladi, lekin xushxabarchi Lukas uni tanimadi va uning ismi ham ahamiyatli bo'lmaydi, chunki u boshqa Yangi Ahd qahramonlari bilan aloqasi yo'q edi.

Sinoptik Xushxabar

Sinoptik xushxabarlarni o'qishdan ko'rinish turibdiki, Fisih bayramidan olti kun oldin Baytani shahrida Lazarning singlisi Maryam kechki ovqat paytida Isoning oyoqlariga moy surtdi va sochlari bilan artdi. Keyinchalik, ismi oshkor etilmagan yana bir ayol moxov Simunning uyida xuddi shu atirni Isoning boshiga quydi va shu bilan uning tanasini moyladi (Mt 26: 7 va 12; Mark 14: 3 va 8).

Xushxabarchilar Matto va Markning rivoyatlarida Iso Baytanyada, moxov Simunning uyida bo'lganida, bir ayol uning boshiga qimmatbaho atir shishasini quydi. Ayolning bu harakati shogirdlarning g'azabini qo'zg'atdi, ular atir juda qimmat va uni kambag'allarga berish mumkin deb da'vo qildilar. Iso, o'z navbatida, qonunni ta'kidlab, shogirdlariga tanbeh berdi (Qonunlar 15:11) va bu ayolning qilmishi uning o'limi va qabrining xabarchisi bo'lganligi va bu voqeа qaerda bo'lishidan qat'i nazar xabar berilishi kerak edi xushxabar e'lon qilindi (Mt 26: 10-13; Mark 14: 6-9).

Yuhanno o'zining Xushxabarida voqeа Baytaniyada Pasxadan olti kun oldin sodir bo'lganligini va Lazarning borligini aytadi. Uning ta'kidlashicha, Maryam atirni olib, Isoning oyoqlarini

moy bilan artib, sochlari bilan artib olgan, Marta esa stolga xizmat qilgan, bu esa kechki ovqat Lazarning uyida bo'lganligini anglatadi.

Magdalalik deb nomlangan Maryam Lazarning singlisi emas. Magdalalik Maryam haqida bizda yagona ma'lumot shundaki, u yovuz ruhlardan xalos bo'lgan va u Isoning xochga mixlanishi va tirilishi paytida onasi Maryam bilan birga bo'lgan.

"Yovuz ruhlardan va kasallikkardan davolangan ba'zi ayollar, Magdalalikni chaqirishgan Maryam, ulardan etti jin chiqqan" (Luqo 8: 2).

Magdalalik Maryam ham farziyning uyida farziyning uyida Isoning oyoqlarini ko'z yoshlari bilan yuvgan gunohkor ayol emas edi. Magdalalik Maryamni fohisha yoki gunohkor yoki Lazarning singlisi deb hisoblash uchun Muqaddas Kitobda asos yo'q.

Taxminan 1500 yil yashagan Buyuk Avliyo Gregori, Magdalalik Maryamni Luqoning 8-oyati 2-oyatining "gunohkori" va Lazarning singlisi bo'lgan xuddi o'sha Baytanyalik Maryam deb noto'g'ri tanigan kishi edi.

Marias

Xushxabarchi Yuhanno, kechki ovqat paytida Baytanyada Masihning oyoqlarini moylagan ayol Lazarning singlisi Maryam ekanligini aniq ko'rsatmoqda (Yuhanno 11: 2). Xushxabarchi Masihning oyoqlarini moylagan va sochlari bilan quritgan odamning kimligi to'g'risida yanglishishi ehtimoldan yiroq emas, chunki u ikkalasini ham bilar edi: Maryam, Lazarusning singlisi va Magdalalik Maryam, shuning uchun Isoning oyoqlarini moylagan ayol Magdalalik Maryam emas.

Xushxabarchi Lukas, farziyning uyida, Isoning oyoqlarini ko'z yoshlari bilan yuvib sochlari bilan artib olgan ayol epizodini

aytib bergandan so'ng, magdalalik Maryamni Isoning izdoshi sifatida, boshqa ayollar bilan eslatib o'tdi. Shuning uchun xushxabarchi Lukas Magdalalikani bilar edi va agar Isoning oyoqlarini ko'z yoshlari bilan yuvgan ayol haqiqatan ham Magdalalik Maryam bo'lsa, uning ismini tashlab qo'yishiga hech qanday sabab yo'q.

Shuni eslatib o'tish joizki, sevimli shifokor tomonidan aytilgan voqealvoq Galiley atrofida va Fisih bayramining boshqa davrida, xususan, Masihning o'limidan oldingi Fisih bayramida sodir bo'lган. Oxirgi Fisih bayrami faqat 22-bobda, Isoning oyoqlarini sug'organ ayol haqida Luqoning xushxabarining 7-bobida xabar berilgan.

Xushxabarchilar tomonidan aytilgan voqealar o'rtasidagi o'xshashliklarga qaramay, Matto va Markning rivoyatlari o'sha ayolni nazarda tutadi, u o'z navbatida Lazarning singlisi Maryam yoki Lukas tomonidan aytilgan gunohkor emas.

Matto va Mark rivoyat qilgan, Luqo va Yuhanno rivoyat qilgan voqealar o'rtasidagi farqlar, Metyu va Mark yozgan voqeada havoriylargacha noma'lum ayol haqida gap boradi. U qimmatbaho balzamni Masihning boshiga to'kdi, qolgan ikki ayol – Lazarning singlisi va gunohkor Maryam Masihning oyoqlarini moyladilar.

Mateus va Markoslar tarixiy ahamiyatiga ega bo'lishlariga qaramay, Lazarning shaxsiga ishora qilmaydilar va Lazaroning singlisi Mariya, shogirdlariga yaxshi tanish bo'lgan ayol haqida ham gapirishmaydi.

Iso Baytanyada bo'lganida, Maryam va uning singlisi Marta yashagan, Iso Xushxabarchi Yuhanno aytganidek olti kun emas, balki Pasxadan ikki kun oldin moxov Simunning uyida kechki ovqat edi.

Matto va Markning rivoyatlariga kiruvchi ayol sochlarini Isoning oyoqlarini quritishda ishlatmagan, shunchaki atirni to'kib tashlagan, bu esa Lazarning singlisi Maryam va hatto

Maryam emas degan xulosaga keladi. shogirdlariga kim yaxshi tanish edi.